

UN POET DÎMBOVIȚEAN NECUNOSCUȚ : GEORGE DOBRESCU

DORIN ELIESCU

Considerăm că publicarea acestor rinduri, în care vom evoca un nume puțin cunoscut de către cei care s-au interesat de trecutul cultural al acestui județ — numele învățătorului George Dobrescu, de mult plecat dintre cei vii --- constituie o îndatorire pe care prezentul luminos al construcției socialiste o impune, fiindu-ne dată obligația de a valorifica orice moștenire demnă de trecut.

George Dobrescu s-a născut la 30 decembrie 1893 ¹ în satul Bănești, aparținând astăzi de comuna Sălcioara, nu departe de comuna Bolovani, (în fosta plasă Ghergani), ca fiu al învățătorului Ion Dobrescu și al Mariei, născută Nițoi.

Cursul primar l-a făcut în comuna natală; apoi a urmat clasele gimnaziale la Tirgoviște (probabil la gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu“); termină cursurile învățămîntului mediu din vremea aceea la o școală normală din București ².

Funcționează apoi ca învățător în satul Bănești pînă în anul 1935, cînd se stinge din viață --- răpus de tuberculoză --- la vîrsta de numai 42 ani.

În perioada cît a fost dascălul copiilor din satul natal, George Dobrescu a avut o permanentă preocupare pentru formarea unei culturi temeinice și, în același timp, pentru aducerea unei contribuții deosebite atît la înflorirea școlii românești, cît și la cinstirea patrimoniului cultural moștenit de poporul din care făcea parte.

Pentru a justifica afirmațiile de mai sus, arătăm că autorul acestor rinduri a avut ocazia să vadă, prin anii 1942 --1943, bogata și frumos întreținuta --- pe acea vreme --- bibliotecă personală a lui George Dobrescu, care, din păcate, ulterior s-a risipit fără urmă.

De asemenea, demnă de amintit este colaborarea sa împreună cu învățătorii Amuza Ghițescu și Alexandru Popescu, la publicarea unor

1. Actul de naștere nr. 1 din 1 ianuarie 1894, înregistrat la Primăria comunei Bolovani, menționează că „Gheorghe I. Dobrescu s-a născut alaltăieri la ora 2 înainte de amiază în casa părinților sai din comuna Bănești nr. 47“.

2. Neîndînd în posesia altor documente, în afara actului de naștere susamintit, ne rezumăm la cîteva date biografice culese de la familia lui G. Dobrescu.

manuale școlare (o geografie a județului Dimbovița). Din datele precise pe care le-am cules³, rezultă că aceste manuale s-au reeditat mulți ani la rând, fapt ce denotă valoarea lor didactică la vremea respectivă.

În sfârșit, tot din date oficiale pe care le-am cules, s-a putut stabili că George Dobrescu a cules folclor din satele dimbovițene, în special unele creații populare mai rar întâlnite (ex : descîntece), fiind premiat pentru culegerile sale.

Alte amănunte biografice le-am dedus din câteva fotografii și bilete găsite la familia sa, documente care, coroborate cu datele din „Istoricul Regimentului 22 Infanterie“⁴, unitate militară care își avea garnizoana în trecut în orașul Tîrgoviște, duc la concluzia că în timpul campaniei armatei române în Bulgaria (1913), George Dobrescu a participat la aceasta și a legat prietenii cu tinerii din țara vecină. Tot în lucrarea amintită găsim precizarea că într-o subunitate a Regimentului de infanterie, plecat din Tîrgoviște pe frontul din Ardeal în 1916, se afla și plutonierul T.R. (termen redus) Dobrescu George, care era comandant de pluton.

În caietele sale de poezii, despre care vom vorbi în continuare, se află indicate locuri din nordul județului (Bolboci) și din Ardeal (Botfalu, Comana de Sus), pe unde a trecut tînărul învățător-poet, aflat sub arme, împreună cu regimentul său. De amintit că, parțial, drumul parcurs de unitatea lui George Dobrescu coincide cu cel din cartea „Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război“ a lui Camil Petrescu, mobilizat atunci ca sublocotenent de rezervă în același regiment.

În luna noiembrie 1916 George Dobrescu scrie o poezie din care rezultă că muza care l-a inspirat era o soră de spital, ceea ce ne face să credem că în timpul campaniei s-a îmbolnăvit și a fost internat într-un spital.

În afară de aceste puține date biografice nu știm altceva decît că George Dobrescu și-a format o cultură superioară, cunoscînd câteva limbi străine (sigur, limba franceză, din care a tradus), iar în caietele sale sînt indicații că avea cunoștințe de limba engleză, de latină și chiar de limbă arabă.

La moartea lui au rămas peste 20 caiete de versuri, ce au stat multă vreme în păstrarea scriitorului Radu Petrescu⁵, caiete pe care le deținem. Caietele, cuprinzînd în exclusivitate versuri, toate datate, sînt scrise în perioada 1918—1928 și sînt întocmite de mîna poetului — purtînd diferite titluri și motto-uri (în românește, sau în alte limbi — franceză, engleză, arabă) și avînd diferite numere, care par să indice un în-

3. cf. fișier Biblioteca Academiei R.S.R.

4. Istoricul „Regimentului III Dimbovița nr. 22“, Ed. SOCEC, 1930.

5. Radu Petrescu, autorul romanului „Matei Iliescu“ și al volumului „Proze“, fost elev al liceului „Ienăchiță Văcărescu“, coleg de școală cu fiul lui George Dobrescu.

ceput de selecționare în vederea unei eventuale încercări de publicare. Majoritatea versurilor lui George Dobrescu sînt de factură lirică, inspirate de femeia iubită, de natura care-i învăluie trăirile și de obsesia morții care apare ca motiv liric nu rareori întrerupt de izbucniri frenetice de dragoste de viață. Lirica lui erotică e uneori naivă, cunoscîndu-se influențe de lectură (mai ales cea eminesciană): „Tu ești atît de sfîntă și crudă“. Aceste versuri din tinerețe se schimbă mai tîrziu în închegări mult mai reușite. Natura e mereu prezentă în versurile lui George Dobrescu încadrînd stările lui de dor sau de melancolie, ca în această strofă cu ecouri apropiate de D. Anghel :

„Se vestejește frunza și palidă-i grădina,
S-au ofilit în gastră garoafa și verbina,
În aer trec curențe aprinse-de pustie
(întînd un imn de moarte sărmanei flori tîrzie“.

(„Se vestejește“, 29.VII.1921)

Întîlnim în caietele sale și cîteva portrete reușite, ca acela al surorii de caritate, o poloneză ce l-a îngrijit probabil într-un spital de front :

„Înaltă, mîndră, dreaptă și senină,
Își face apariția-n salon
Și toată-nbrăcămîntea-i într-un ton
Un alb strălucitor, ca de hermină.

Pășește-ncet, tot mai încet, abia,
Și ochii, de sub blonda bogăție,
Scînteie o splendidă ironie
Spre cel ce-ar încerca a-i măsura“.

(„Celei ce m-a învățat Crasovinia“)

sau cu un incisiv ton satiric :

„Cu ochii lui de vulpe, cu fața de mongol,
Înfipt de două arcuri în formă de picioare,
Cu frunte-ngustă, fruntea unui lapon de Pol,
Ai crede că-i ocașul scăpat din închisoare“

Spațiul nu ne îngăduie să cităm o serie de versuri din care se desprinde profilul unui poet de o sensibilitate deosebită, ale cărei vibrații lirice capătă nu rareori întruchipare de autentică valoare literară.

Nu putem însă omite că, în afară de poezia erotică, de pastel și portret, în caietele lui George Dobrescu găsim și versuri cu pregnantă notă socială, ca acestea :

„Mizeria alcargă pe stradă pînă-n zori.
Femei cu față pală, de timpuriu bătrîne.
Pășind din poartă-n poartă să cumpere o pîine,
Pe care le-o refuză grozavii vînzători“

(„*Celor care vin*“)

În această tonalitate sînt scrise și strofele din 29 august 1916, cînd tînărul poet se afla pe front, în Ardeal :

„Se sparg în înălțimi șrapnele multe
Și împrejurul nostru lumea geme,
Dar nimeni nu arată că se teme
Și nimeni nu încearcă să le-asculte.

Sărman țaran cu boarfele-n spinare
Aleargă spre pădure în neștire
Cu fețele întinse de-ngrozire,
Se-ngrămădesc cu gîndul la scăpare.

Cu ce nădejde ne-așteptau, sărmanii !
Speranța lor s-a-mprăștiat în lună.
Tot mai departe izbăvirea sună
Și cine știe ce-or aduce anii ?“

Această poezie exprimă compasiunea poetului pentru țărani care fug îngroziți de spaima bombardamentelor, după ce se gîndiseră la început numai la aspectul nobil al războiului, acela al eliberării și nu la teribilele lui consecințe — bombele, distrugerile, moartea.

Pe măsură ce George Dobrescu este măcinat de boala necruțătoare ce avea să-i aducă sfîrșitul, lirica lui devine din ce în ce mai dezolantă, de un dramatism uneori profund, amintind ades de maladia versurilor simboliste ale contemporanilor săi :

„Bolnave-s versurile mele
Și-n lumea lor se întreș
Stigmatul miilor de stele
Și-al nebuniei înțeles“

(„*Versurile mele*“, 1928)

Totuși, uneori poetul are izbucniri pătimașe de dragoste de viață :

„Trăiască viața, cîntul și femeea
Și florile ce-n cale ne răsar“

(„*Trăiască viața*“)

Soare și umbre, sete de viață și apăsare a morții, dragoste fierbinte și decepții copleșitoare, tot acest amestec de trăiri a făcut ca sufletul să-i fie într-o permanentă vibrație pe care el a încredințat-o cu fidelitate ca-

ietelor de versuri, cum însuși spune în poezia „*Te voi închide*“, poezie cu caracter testamentar pe care o cităm integral :

„Te voi închide-acum între cartoane,
Caiet în care-n strimte forme-am strîns,
Cum strîng avarii, ceasuri fericite
Și zilele-n care lacrimi calde-am plîns.

Comoară scumpă, tu, între coperte,
Să nu mi-o pierzi, amarnic să mi-o ții,
În versurile scrise cu-al meu sînge
Iubirea și durerea-s pururi vii.

De vor vedea sau nu lumina
Eu nu știu, ci odată-ntr-un tîrziu
Le va citi o inimă asemeni
Și va-nțelege, cînd eu n-am să fiu“.

Referitor la aspectul formal al poeziilor lui George Dobrescu putem afirma că acesta ni se dezvăluie ca un bun versificator — a compus de la șansonete pînă la poezii în vers alb, pline de muzicalitate — uneori influența versului popular este evidentă. Rimele, nu totdeauna facile și niciodată forțate, produc cîteodată efecte remarcabile. Limba, de o limpezime deosebită, nu suferă din cauza prezenței celor cîteva cuvinte franceze sau engleze, uneori introduse în text, alteori constituind titlul.

Din scurta prezentare pe care am făcut-o — credem că poezia și, în măsura datelor cunoscute, activitatea didactică și cea de folclorist a lui George Dobrescu — fiu statornic al plaiurilor dîmbovițene — merită să atragă atenția celor care vor să cunoască mai adînc tradiția de cultură a județului nostru, și, poate, să-i îndreptățescă un loc — chiar modest — în vitrinele Muzeului Scriitorilor Dîmbovițeni.